

Kengetallen

Biodiversiteit:

Insecten:

Sinds 1989 zijn driekwart van de vliegende insecten verdwenen:

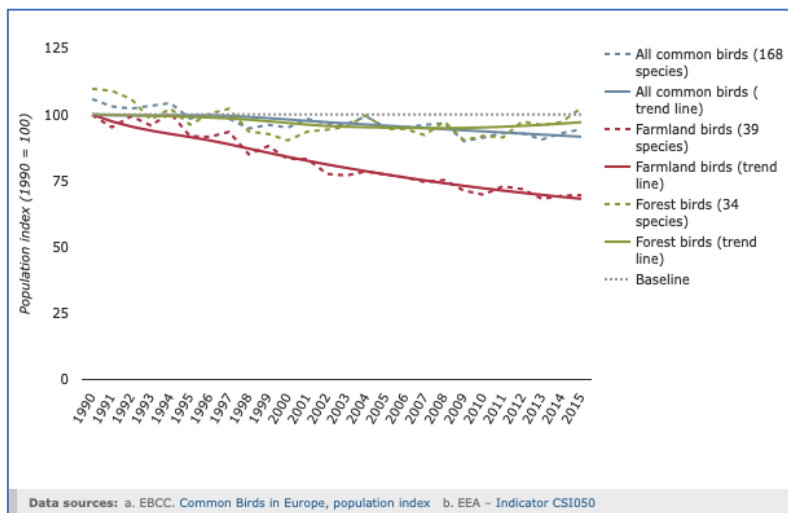

Bron: Hallmann CA, Sorg M, Jongejans E, Siepel H, Hofland N, Schwan H, et al. (2017) More than 75 percent decline over 27 years in total flying insect biomass in protected areas. PLoS ONE 12(10): e0185809.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0185809>

Bird population:

Figure 1 shows that between 1990 and 2015, there was a decrease of 8 % in the index of 168 common birds in the 26 EU Member States that have bird population monitoring schemes. The decline in common farmland bird numbers over the same period was more pronounced, at 32 % (39 species), while the common forest bird index (34 species) decreased by 3 %.

Bron: Environmental indicator report 2018, EEA

Marine biodiversiteit

Biodiversiteit. De mariene biodiversiteit staat onder druk door met name de visserij en vervuiling. In de periode 1990–2015 is de Living Planet Index (LPI) van de Noordzee met 30 procent afgenomen. De afname is vooral toe te schrijven aan de achteruitgang van dieren die in of op de zeebodem leven, zoals schelpdieren, kreeftachtigen en zee-egels.

Bron: SDG Booster 2019 PricewaterhouseCoopers B.V. (2019)

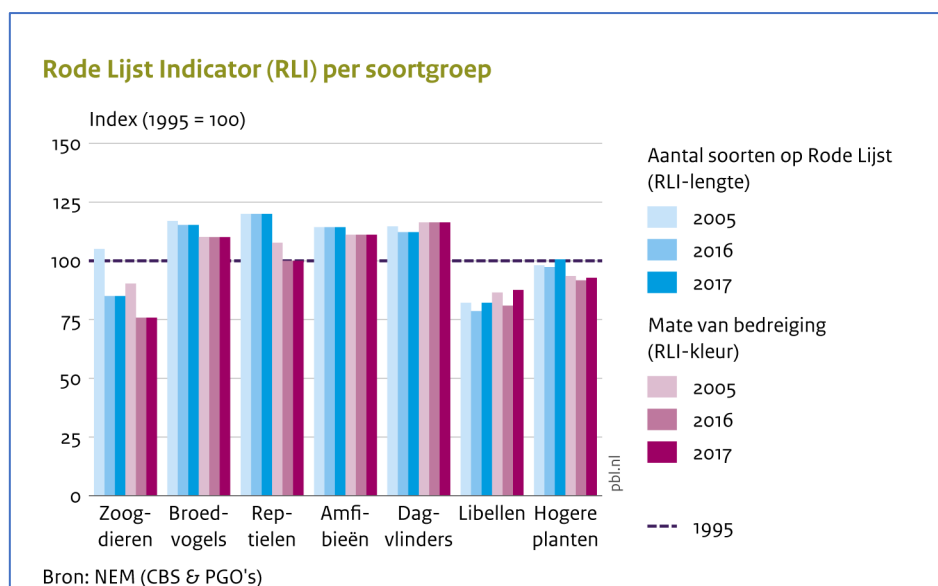
Algemeen biodiversiteitsverlies

Het tempo waarin soorten thans uitsterven is ongezien. Hoofdzakelijk door menselijke activiteiten verdwijnen soorten momenteel 100 tot 1000 keer sneller dan het natuurlijke tempo: volgens de FAO wordt 60 % van de ecosystemen in de wereld ernstig aangetast of niet-duurzaam gebruikt; 75 % van de visbestanden wordt overbevist of aanzienlijk uitgedund en sinds 1990 is 75 % van de genetische diversiteit van landbouwgewassen verloren gegaan. Naar schatting wordt elk jaar 13 miljoen hectare tropische bossen gerooid en is 20 % van de tropische koraalriffen op aarde al verdwenen, terwijl 95 % tegen 2050 vernietiging of extreme beschadiging riskeert als de klimaatverandering onverminderd doorgaat.

In de EU bevindt slechts 17 % van de habitats en soorten en 11 % van de belangrijke ecosystemen die door EU-wetgeving worden beschermd, zich in een gunstige toestand, en dit ondanks maatregelen die zijn genomen ter bestrijding van het biodiversiteitsverlies, met name sinds de vaststelling van het EU-biodiversiteitsstreefdoel voor 2010 in 2001. Het gunstige effect van deze maatregelen is tenietgedaan door aanhoudende en toenemende druk op de Europese biodiversiteit: veranderingen in het landgebruik, overexploitatie van de biodiversiteit en de bestanddelen ervan, de verspreiding van invasieve uitheemse soorten, verontreiniging en klimaatverandering zijn constant gebleven of erger geworden. Indirecte oorzaken, zoals bevolkingsgroei, een beperkt bewustzijn van het belang van biodiversiteit en het feit dat in de besluitvorming geen recht wordt gedaan aan de economische waarde van biodiversiteit, eisen eveneens een zware tol.

Bron: EU-biodiversiteitsstrategie 2020, Europese Commissie (2011)

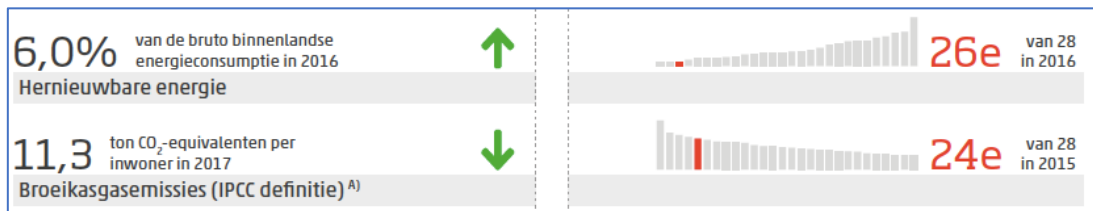
De bedreiging van planten, libellen en zoogdieren is ten opzichte van 1995 waarneembaar verminderd. Dit geldt niet voor de overige soortgroepen:

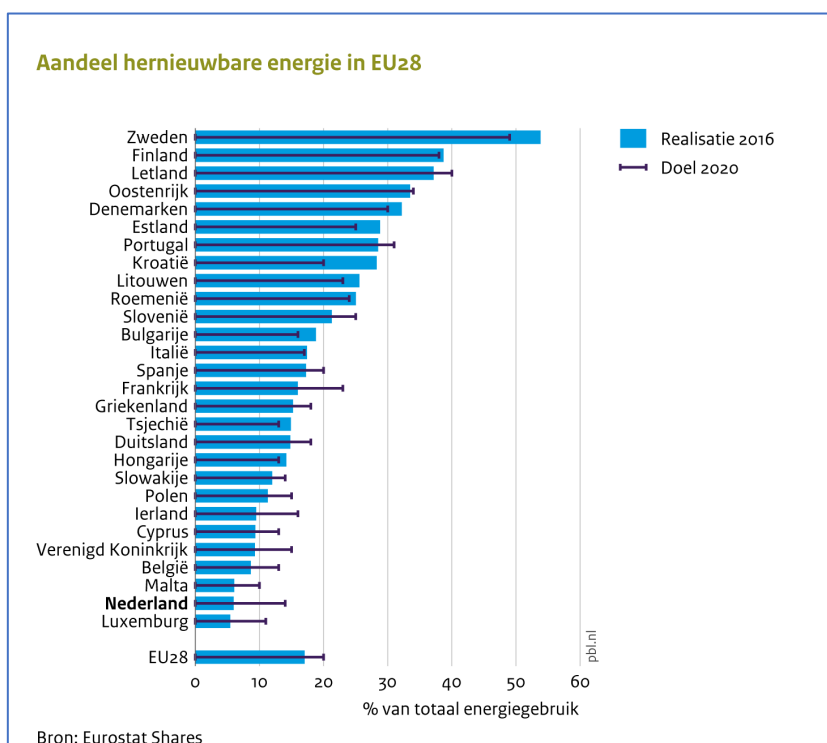
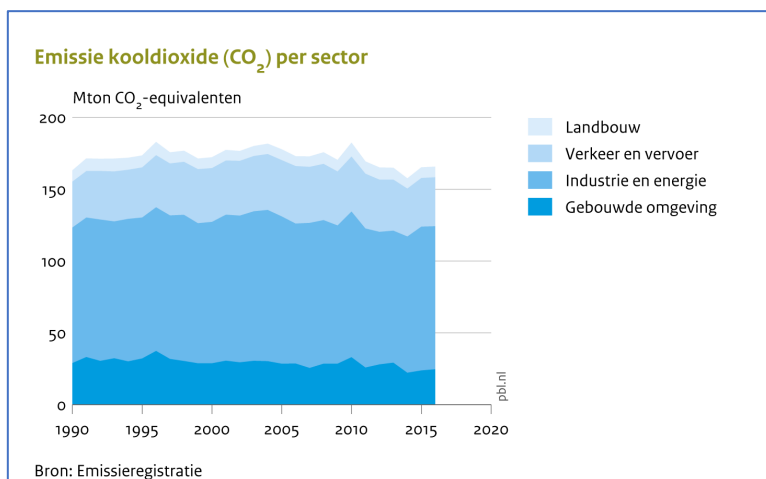
Klimaatverandering:

De jaarlijkse broeikasgasuitstoot op Nederlands grondgebied is heel gestaag afgenomen van 12,9 ton CO₂-equivalenten per inwoner in 2010 naar 11,5 ton in 2016. Speciaal voor de Monitor is een raming voor 2017 gemaakt. Deze raming van 11,3 ton CO₂-equivalenten lijkt erop te duiden dat de daling in de uitstoot zich voortzet. Nederland staat in 2015 overigens nog steeds onderaan de ranglijst binnen de EU (als 24e). Ook de doelstelling van de reductie van de uitstoot is nog niet behaald. De broeikasgasvoetafdruk is eveneens afgenomen sinds 2010 en naar 14,2 ton CO₂-equivalenten per inwoner in 2016. Een eerste indicatie voor 2017, speciaal gemaakt voor deze Monitor op grond van

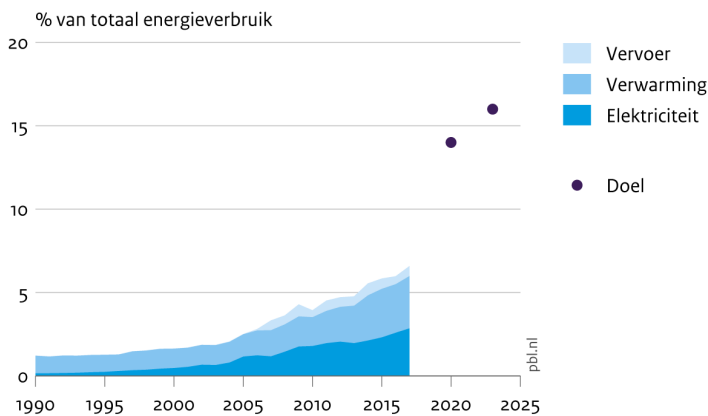
nog beperkt cijfermateriaal, lijkt te wijzen op een omslag. De voorlopige uitkomst is 15,4 ton CO₂-equivalenten per inwoner, een stijging van ruim 8 procent ten opzichte van 2016. Het aandeel hernieuwbare energie is toegenomen van 3,9 procent van de totale bruto binnenlandse energieconsumptie in 2010 naar 6,0 procent in 2016. Hiermee staat Nederland nog ver af van het doel van 14 procent in 2020. Het opgesteld vermogen voor hernieuwbare elektriciteit uit wind, zon en water is vanaf 2010 (toen 143 Megawatt per miljoen inwoners) ruimschoots verdubbeld naar bijna 407 Megawatt in 2017. Desalniettemin staat Nederland bij beide indicatoren nog steeds laag op de EU-ranglijst.

Bron: CBS (2018) Monitor Brede Welvaart

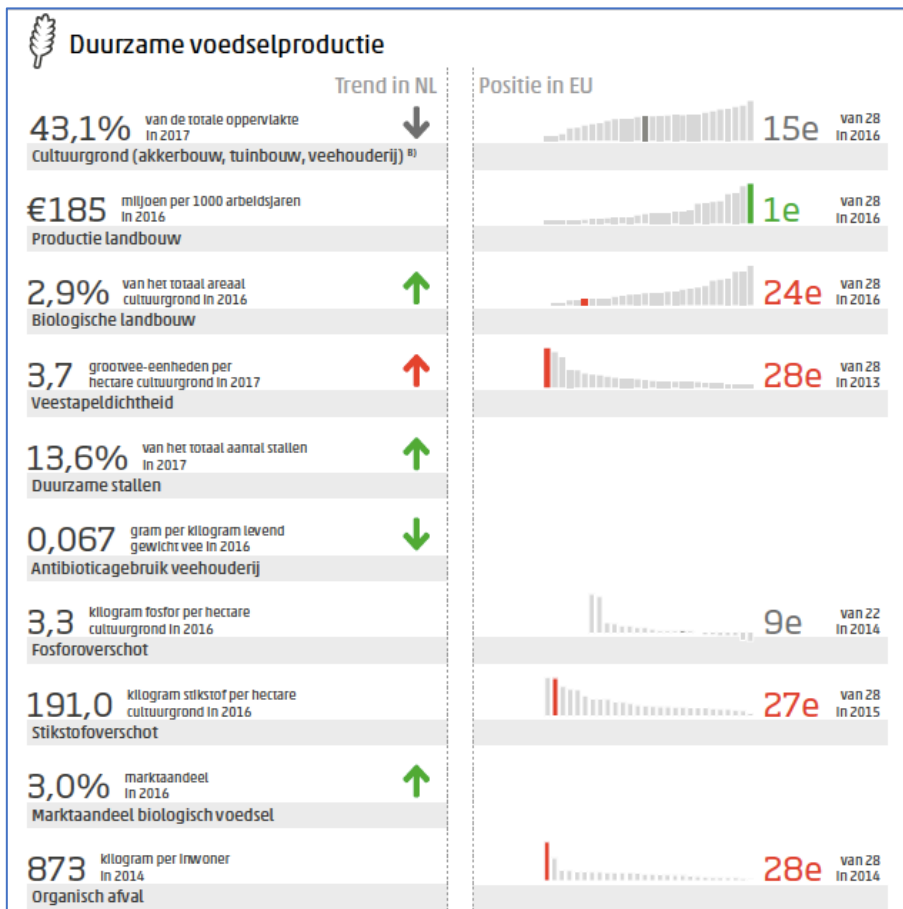
Eindverbruik hernieuwbare energie per toepassing

Bron: CBS

Landbouw en Voedsel:

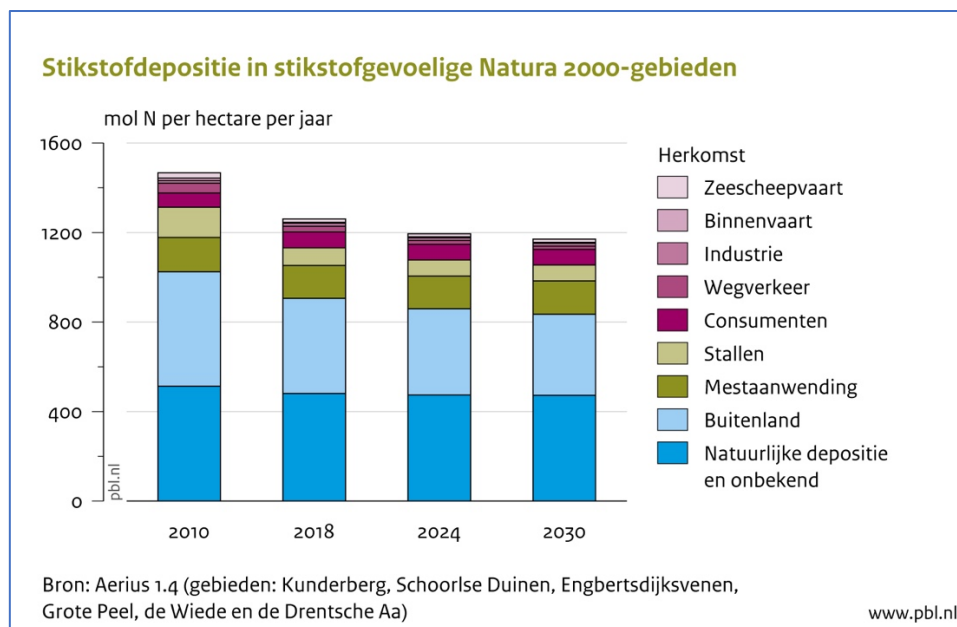
Van de mogelijkheden om de Nederlandse landbouw te verduurzamen wordt nog maar in beperkte mate gebruik gemaakt. Van het areaal cultuurgrond is 3 procent in 2016 in gebruik voor biologische landbouw en veeteelt. Daarmee bezet Nederland de 24e plaats in de EU-28. Ondanks een verdubbeling van de relatieve omvang van de biologische landbouw sinds 2000 (toen 1,6 procent), blijft Nederland onderaan de ranglijst staan.

Bron: CBS (2018) Monitor Brede Welvaart

Mineralenoverschot: Deze intensieve landbouw en veeteelt heeft ook een aantal nadelen. Zo staat het intensieve gebruik van de grond regelmatig op gespannen voet met duurzaam bodemgebruik en behoud van biodiversiteit. Ook bij het terugdringen van het stikstofoverschot zijn de afgelopen jaren stappen gezet. Ondanks deze flinke daling, bevindt Nederland zich voor stikstof nog steeds in de Europese achterhoede, op positie 23 van de 25 EU-landen waarvoor cijfers beschikbaar zijn.

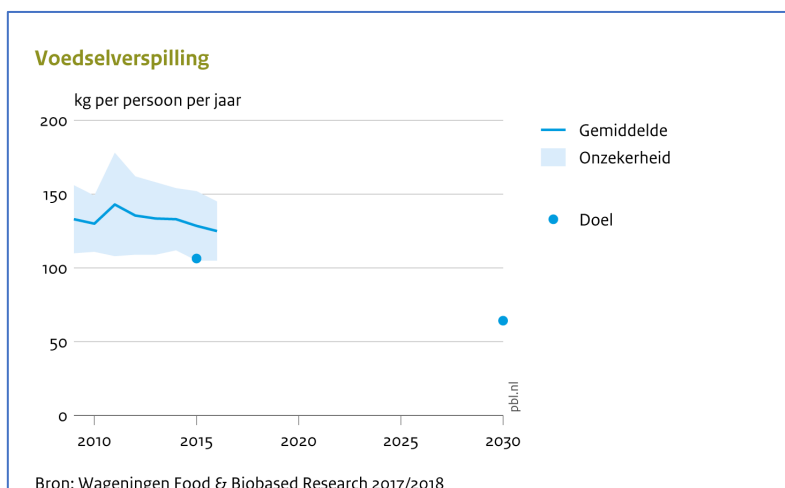
Bron: SDG Booster 2019 PricewaterhouseCoopers B.V. (2019)

Voedselverspilling: neemt onvoldoende af

In de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) is een doel voor voedselverspilling geformuleerd (SDG12.3): in 2030 een halvering van de voedselverspilling ten opzichte van 2015. Nederland heeft de SDG's in 2016 in brede zin ondertekend. En in 2018 is het SDG-doel voor voedselverspilling expliciet opgenomen in beleid (LNV 2018). In de periode 2009-2016 is de voedselverspilling ongeveer constant gebleven (Soethoudt en Vollebregt 2018). De voedselverspilling in 2016 ligt tussen de 1,78 en 2,46 miljoen ton. Omgerekend per persoon is dat tussen de 105 en 145 kg (ca. 125 kg). Door de grote onzekerheid in de cijfers kunnen er geen uitspraken worden gedaan over een stijgende of dalende trend. Het doel om voedselverspilling in de voedselketen in 2015 met 20% te verminderen ten opzichte van 2009 is niet gehaald. Omdat het terugdringen van voedselverspilling gedragsverandering van consumenten vergt die veel tijd zal vragen en omdat er tussen 2009 en 2016 geen vooruitgang is geboekt, is het niet waarschijnlijk dat het nieuwe doel om de voedselverspilling te halveren in 2030 gehaald zal worden.

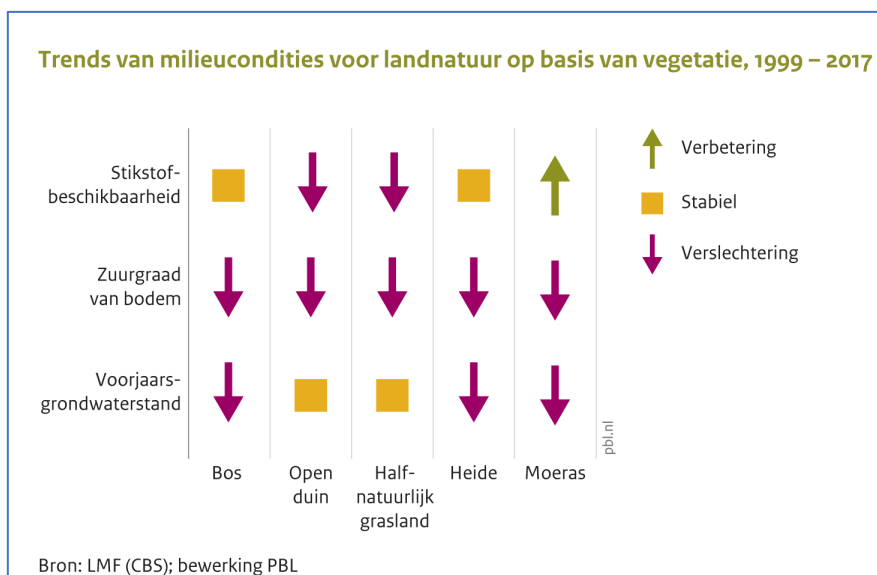
Bron: PBL - Balans van de Leefomgeving 2018

Natuur:

Het beleid streeft naar de verbetering van milieuocondities in bodem, water en lucht om biodiversiteit te herstellen en te behouden. Ook ruimtelijke condities zijn voor biodiversiteit van belang; zo is het voor veel soorten belangrijk dat er voldoende groot en samenhangend leefgebied is. De milieudruk is sinds 1990 flink verminderd door verlaging van emissies van vervuilende stoffen. Echter, de druk op natuur, zoals afgemeten in stikstofdepositie onder andere, is nog te hoog en niet voldoende voor een duurzaam voorkomen van veel soorten en ecosystemen. Zolang de milieudruk te hoog blijft, heeft dit gevolgen voor lokale bodem- en watercondities en vegetatieontwikkelingen. Uit de aanwezige vegetatie in verschillende ecosystemen in de periode 1999-2017 blijkt dan ook dat de milieuocondities voor landnatuur gemiddeld genomen zijn verslechterd. Het effect van lokale verbetering in milieuocondities, bijvoorbeeld in gebieden waar herstelmaatregelen zijn uitgevoerd, werken niet zichtbaar door in deze landelijke trends.

Bron: PBL - Balans van de Leefomgeving 2018

Circulaire Economie:

Global Circularity Report: 'Slechts 9 procent van onze wereld is circulair'

Ruim 90 procent van de grondstoffen die wereldwijd worden gebruikt, vindt momenteel niet zijn weg terug naar onze economie. Met andere woorden: slechts 9 procent van onze wereld is circulair.

Dat blijkt uit het Global Circularity Report dat Circle Economy vandaag presenteert op het World Economic Forum in Davos.

Bron: Marc de Wit, Jacco Verstraeten-Jochems, Jelmer Hoogzaad, and Ben Kubbinga: The Circularity Gap Report 2019 - Closing the Circularity Gap in a 9% World, Circle Economy (2019)

Voor de transitie naar een circulaire economie moeten de grondstofkringlopen beter worden gesloten. Meerdere afvaldoelen worden niet gehaald of zijn buiten bereik
Nederland voert al decennialang ambitieus afvalbeleid dat in de tijd wordt aangescherpt. In Nederland verlaten naar verhouding weinig grondstoffen de keten in de vorm van het storten en verbranden van afval. Desondanks worden de huidige doelen voor afval vaak niet gerealiseerd (zie onderstaande figuur). Dit geldt vooral voor huishoudelijk afval. De hoeveelheid restafval daalt, maar ligt nog ver boven de beoogde 100 kilo per persoon. En ondanks het feit dat veel gemeenten nadrukkelijk aan de slag zijn met verdergaande afvalscheiding en nascheiding, zal de 75% afvalscheiding naar verwachting niet worden gehaald. Mede hierdoor zal de hoeveelheid verbrand en gestort afval naar verwachting niet afnemen van 10 naar 5 Mton. De totale afvalproductie in Nederland ligt met 60 Mton wel onder het vastgestelde afvalaanbod plafond voor 2021.

Bron: PBL - Balans van de Leefomgeving 2018

